GUSTAV III:S ITALIENRESA

1883

1883

1884

1884

KUNG GUSTAV III:S ITALENRESA

KUNG GUSVAV III ITALIENSKA RESA 1783 - 1784

Gustav III:s italienska resa ägde rum mellan oktober 1783 och juli 1784.

I resesällskapet ingick: överståthållaren Carl Sparre, generalmajoren Evert Vilhelm Taube, överstekammarjunkaren Gustaf Mauritz Armfelt, hovstallmästaren Hans Henric von Essen, hovmarskalken Bror Cederström, kammarjunkaren Carl De Peijron, översten Axel von Fersen d.y., sekreteraren Ulric Franc, riksantikvarien Gudmund Jöran Adlerbeth, skulptören Johan Tobias Sergel, läkaren Elias Salomon, läkarbiträdet Johan Daniel Rung, resekanslisten Nils Gustaf Palin, ridpagen Carl Johan Stjernwall, kungens tre personliga kammarherrar François Daubonne des Vauges, M. Robert och Axel Griberg, kocken Charles le Griel och hovpredikanten Carl Edvard Taube.

ITALIENSKA RESAN

GUSTAV III:S ITALIENRESA

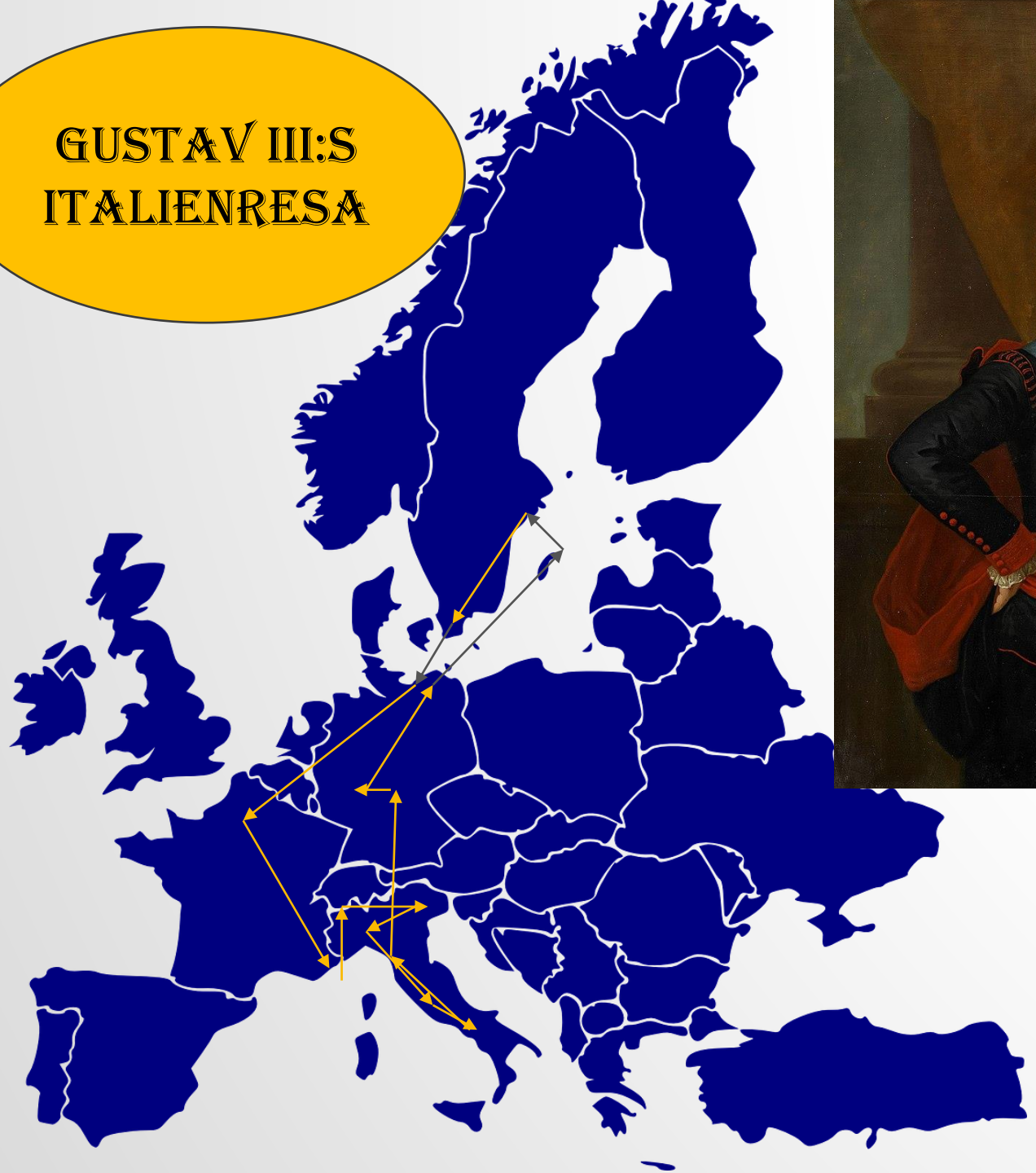

ICELAND
NORWAY
FINLAND
SWEDEN
NORTH SEA
BALTIC SEA
ESTONIA
DENMARK
LUXEMBURG
IRELAND
UNITED KINGDOM
NETHERLANDS
BELGIUM
GERMANY
POLAND
CZECH REPUBLIC
SLOVAKIA
AUSTRIA
HUNGARY
FRANCE
SWITZERLAND
SLOVENIA
CROATIA
ITALY
BOSNIA AND HERZEGOVINA
SERBIA
ANDORRA
LIECHENSTEIN
MONTENEGRO
MONACO
MACEDONIA
ALBANIA
GREECE
PORTUGAL
SPAIN
MEDITERRANEAN SEA
MALTA

Drottningholm
27 sep 1783
Stockholm
2 aug 1784
Oslo
STOCKHOLM
Ystad
Warnemünde
Lüneburg
Warsawa
London
Osnabrück
Braunschweig
Düsseldorf
Aachen
Prag
Paris
Reims
Nürnberg
Augsburg
München
Wien
Versailles
juni 1784
Innsbruck
Zürich
Lyon
Milano
Verona
Venedig
Turin
Parma
24 nov 1783
Genua
Antibes
Pisa
Florens
24 dec 1783
2 nov 1783
ROM
Neapel
11 mars 1784
31 jan 1784
200 km

KUNG GUSTAV III ITALIENSKA RESA 1783 - 1784

För att resan skulle få så liten uppmärksamhet som möjligt skedde avfärden i etapper. Det första ekipaget (Sparre och Sergel) lämnade Stockholm den 23 september i etapper. Kungen, ”greven av Haga” som han kallade sig under resan, for iväg den 27:e.

En månad senare, den 28 oktober förenades större delen av sällskapet i Verona, där de svenska resenärerna bland annat bjöds på tjurfäktning i den romerska amfiteatern. Värd var Ferdinand Carlos av Habsburg, hertigen av Modena. När gruppen, några dagar senare nådde Pisa, avlades ett besök hos storhertigen av Toscana, Leopold I.

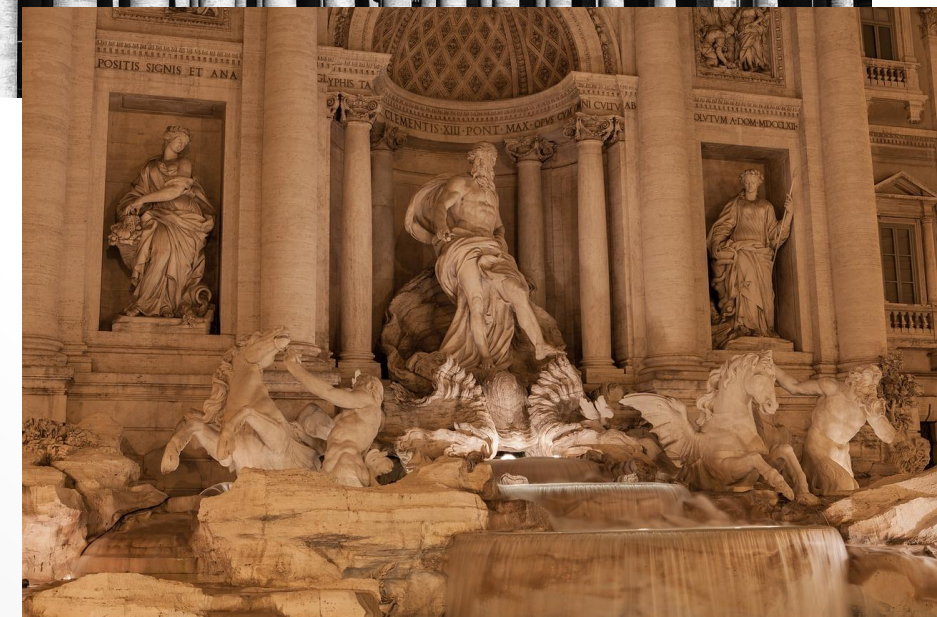

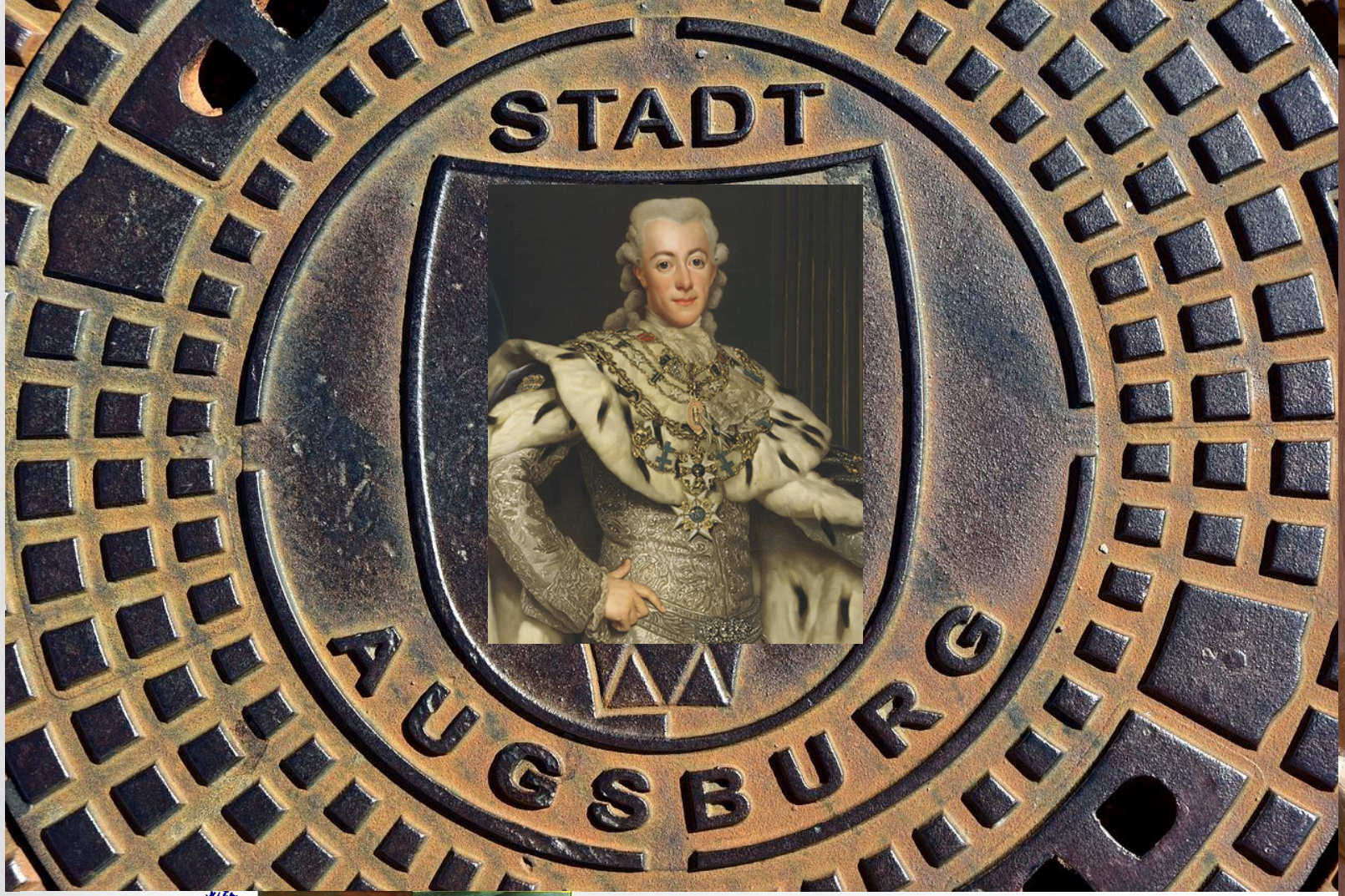

GUSTAV III BESÖKTE AUGSBURG

KUNG GUSVAV III ITALIENSKA RESA 1783 - 1784

Den 24 november kom de resande till Florens. Där tillbringade monarken och hans följe en månad med operaföreställningar och upphandling av konstverk. Museet Uffizierna besöktes många gånger. I samma stad träffade kungen den brittiske prinsen och tronpretendenten Karl Edvard Stuart. Han var alkoholiserad och övergiven av hustrun Lovisa av Stolberg-Geldern. Gustav III kände stort medlidande och beviljade honom en svensk årlig pension. Under Florensvistelsen fick den svenske regenten också besök av kejsar Josef II. Mötet var ”tvunget” av etikettskäl och beskrevs som artigt men kyligt. På julaftonen 1783 nådde svenskarna planenligt Rom och bevittnade stora mässan i Peterskyrkan. Därefter ordnades ett möte i Vatikanen med påven Pius VI, som prisade den svenska religionsfriheten. Mötet förevigades genom en tavla av Bénigne Gagneraux. Gustav III, som inte glömt ”Bonnie Prince Charlies” eländiga situation bad påven att bevilja skilsmässa åt prinsen. I Rom gjorde kungen även visit i heliga Birgittas kloster och fick i Sixtinska kapellet se böcker som ägts av exdrottning Kristina.

NORTH SEA
Glasgow
Edinburgh
Belfast
Dublin
IRELAND
Liverpool
Birmingham
London
Cork
Plymouth
Dover
Amsterdam
NETHERLANDS
Hannover
Hamburg
Kiel
Berlin
DENMARK
København
BALTIC
Gdansk
Szczecin
Kaliningrad
Daugavpils
LITHUANIA
Vilnius
Minsk
Vitebsk
WHITE RUSSIA
Gomel'
Pripyat
Warszawa
WARSAW
POLAND
GERMANY
Leipzig
Wrocław
Praha
Kraków
Lvov
CZECHOSLOVAKIA
Chernovtsy
Bruxelles
BELGIUM
Luxembourg
Le Havre
Channel Is.
Brest
Paris
Seine
Nantes
Orléans
Loire
Stuttgart
München
Wien
Budapest
HUNGARY
AUSTRIA
Bern
SWITZERLAND
FRANCE
Lyon
Bordeaux
Bay of Biscay
Santander
Bilbao
Toulouse
Garonne
Rhône
Torino
Milano
Venezia
Trieste
Genova
Firenze
Marseille
Corse
Roma
Napoli
Brindisi
ITALY
ADRIATIC SEA
YUGOSLAVIA
Beograd
ROMANIA
Mures
Tisza
Danube
ALBANIA
Tirana
Thessaloniki
Ionioi Nisoi
Ionian Is.
Sardegna
Is. Baleares
Valencia
Barcelona
Ebro
Madrid
SPAIN
PORTUGAL
Douro
Tajo (Tagus)
R. Guadiana
Sevilla
Cádiz
Cartagena
Tangier
Gibraltar (UK)
Oran
Alger
Annaba
C. Bon
Tunis
Palermo
Sicilia
MEDITERRA
Akr. Tain

GUSTAV III I ITALIEN

BACON'S
STANDARD
MAP OF
EUROPE
BY G.W. BACON, F.R.G.S.
Scale of Miles
MADE IN U.S.A.
ARCTIC OCEAN
ATLANTIC OCEAN
NORTH SEA
BALTIC SEA
BLACK SEA
MEDITERRANEAN SEA
ADRIATIC SEA
TYRRHENIAN SEA
IONIAN SEA
AEGEAN SEA
ICELAND
IRELAND
GREAT BRITAIN
DENMARK
NORWAY
SWEDEN
FINLAND
ESTONIA
LATVIA
LITHUANIA
GERMANY
POLAND
RUSSIAN SOCIALIST FEDE
FRANCE
SPAIN
PORTUGAL
ITALY
SWITZERLAND
AUSTRIA
HUNGARY
CZECHOSLOVAKIA
RUMANIA
YUGOSLAVIA
BULGARIA
ALBANIA
GREECE
TURKEY
CYPRUS
CRETE
SARDINIA
TUNISIA
AFRICA
Longitude West of Greenwich
Longitude East of Greenwich

Den 31 januari nådde följet Neapel, huvudstad i kungariket Neapel. Där härskade vid tillfället kung Ferdinand IV av Bourbon. Neapel bjöd på ett intensivt nöjesliv av jakt, teater- och operaföreställningar, maskerader och andra begivenheter. Sittande i en bärstol kunde det svenska statsöverhuvudet bestiga Vesuvius. Ruinstäderna Pompeji och Herculaneum höll som bäst på att utgrävas. Städerna hade fått världsrykte och gett upphov till en ny konst- och arkitekturstil. Gustav III inhandlade en modell av Isistemplet i Pompeji. Den franske konstnären Louis Jean Desprez (se nedan) utförde en tid senare Psyketemplet i Hagaparken – ett arbete i hög grad inspirerat av den pompejiska förebilden. I mars var gruppen åter i Rom. Då visiterade kungen och Sergel de antika resterna i Frascati och Tivoli. Vid detta tillfälle inköptes skulpturen Endymion, som just hade upptäckts bland ruinerna vid Tivoli. Det berättas att när Sergel fick se statyn för första gången stod han tyst en stund, för att sedan säga: ”Ge mig snus”, och helt glömt att det var kungen som stod bredvid honom. Den franske konstnären Desprez, som Gustav III mötte i Rom, antog erbjudandet att flytta till Sverige, där han sen bodde och verkade resten av sitt liv.

På påskdagen, den 11 april, hölls en svensk protestantisk mässa i Palazzo Giraud-Torlonia, en händelse som fick stor uppmärksamhet i Rom.

Den 1 maj bröt sällskapet upp för att fara till Venedig. Där sammanföll visiten med den veckolånga årliga karnevalen med festyra och smyckade gondoler, ett upptåg helt i den svenske monarkens smak. Utöver de mer ytliga nöjena inspekterades stadens museisamlingar och Markuskyrkan. Innan besöket i Venedig avslutades hölls en jättelik fest, där den svenske kungen var hedersgäst. Åttahundra gäster i galakläder samlades under tillställningen.

I mitten av maj började avfärden mot Frankrike, där svenskarna stannade till 20 juli 1784. De antika skulpturerna som inköptes under resan och fraktades till Sverige kom att utgöra basen i Sveriges äldsta offentliga konstmuseum, Gustav III:s antikmuseum, beläget i en av flyglarna på Stockholms slott.

HUR GICK DET FÖR ARMFELT SEDAN NÄR

GUSTAF MAURITZ ARMFELT

Gustaf Mauritz Armfelt, född 31 mars 1757 på Juva kaptensboställe i Tarvasjoki i S:t Mårtens, i sydvästra Finland, död 19 augusti 1814 i Tsarskoje Selo, Guvernementet S:t Petersburg, var en svensk friherre, hovman, diplomat och en av rikets herrar samt sedermera finländsk statsman och greve.
Armfelt var son till generalmajor Magnus Wilhelm Armfelt och hans hustru Maria Catharina Wennerstedt. Han var student vid Kungliga Akademien i Åbo 1770–1771 och Amiralitetsskolan i Karlskrona 1771–1773, blev gardesfänrik vid hovet 1774 men var tvungen att lämna Sverige 1778 efter att ha varit inblandad i en duell. Han bodde i Paris till 1780.

GUSTAF MAURITZ ARMFELT

Armfelts roll vid Gustav III:s hov var främst teatermannens. Han verkade som författare, iscensättare och skådespelare. Den av hans teateruppsättningar som blev särskilt framgångsrik var sång- och lustspelet Tillfälle gör tjuven som uruppfördes 1783 på Ulriksdals slottsteater med Armfelt själv i en av rollerna. Pjäsen anses ha en viktig teaterhistorisk betydelse då den introducerade genren vaudeville i svensk teater.
I egenskap av att vara en begåvad teaterman samtidigt som han var kungens nära vän och samtalspartner kunde Armfelt göra en lysande karriär inom teatervärlden. 1786 utsågs han till chef för Operan och två år senare till chef för Kungliga Dramatiska Teatern.

BESKYDDAREN GUSTAV III MÖRDAD 1792

Gustaf Mauritz Armfelt

Gustaf Mauritz Armfelt, född 31 mars 1757 på Juva kaptensboställe i Tarvasjoki i S:t Mårtens, i sydvästra Finland, död 19 augusti 1814 i Tsarskoje Selo, Guvernementet S:t Petersburg, var en svensk friherre, hovman, diplomat och en av rikets herrar samt sedermera finländsk statsman och greve.

Armfelt var son till generalmajor Magnus Wilhelm Armfelt och hans hustru Maria Catharina Wennerstedt. Han var student vid Kungliga Akademien i Åbo 1770–1771 och Amiralitetsskolan i Karlskrona 1771–1773, blev gardesfänrik vid hovet 1774 men var tvungen att lämna Sverige 1778 efter att ha varit inblandad i en duell. Han bodde i Paris till 1780.

Gustaf Mauritz Armfelt

Armfelt blev Gustav III:s gunstling och gjorde en lysande karriär, inte bara som militär utan också i den kulturella världen. Han var chef för Kungliga Dramatiska Teatern och en av de första ledamöterna av Svenska Akademien. Efter Gustav III:s död anklagades han för en politisk konspiration och landsförvisades. Senare spelade han som Alexander I av Rysslands rådgivare en viktig roll i Finlands historia. Då Gustav III besökte Spa i Belgien 1780 uppsöktes han av Armfelt, som från detta möte blev kungens förklarade gunstling. Han var en av följeslagarna i Gustav III:s italienska resa och överhopades med titlar och ärebetygelser: kapten vid livgardet av kronprins Gustav Adolf 1781, överkammarjunkare 1783, direktör för Kungliga Svenska Dramatiska Teatern och Operan, ledamot nr 110 av Kungliga Musikaliska Akademien 1788, ledamot av Svenska Akademien 1786–1794, generaladjutant och överste för Nylands infanteriregemente 1787 efter farbrodern Carl Gustaf Armfelt.

Gustaf Mauritz Armfelt

Armfelts roll vid Gustav III:s hov var främst teatermannens. Han verkade som författare, iscensättare och skådespelare. Den av hans teateruppsättningar som blev särskilt framgångsrik var sång- och lustspelet Tillfälle gör tjuven som uruppfördes 1783 på Ulriksdals slottsteater med Armfelt själv i en av rollerna. Pjäsen anses ha en viktig teaterhistorisk betydelse då den introducerade genren vaudeville i svensk teater.
I egenskap av att vara en begåvad teaterman samtidigt som han var kungens nära vän och samtalspartner kunde Armfelt göra en lysande karriär inom teatervärlden. 1786 utsågs han till chef för Operan och två år senare till chef för Kungliga Dramatiska Teatern.

Som militär deltog Armfelt i Gustav III:s ryska krig 1788–1790 och blev i slaget vid Savitaipal 1790 allvarligt sårad i axeln. Han sändes även till Dalarna för att värva friskaror till kriget. Efter kriget utnämndes han till generalmajor och serafimerriddare, och blev samtidigt kansler för Kungliga Akademien i Åbo. Några politiskt betydelsefulla poster fick han inte förrän 1790, då han ledde fredsförhandlingarna med Ryssland i Värälä.

Efter Gustav III:s död var Armfelt ledande i den grupp av oppositionella gustavianer som var kritiska mot Gustaf Adolf Reuterholm, den starke mannen i förmyndarregeringen för Gustav IV Adolf. Reuterholm utnämnde 1792 Armfelt till minister i Neapel, vilket var ett sätt att förpassa honom långt från händelsernas centrum. Den förbittrade Armfelt ansåg att förmyndarregeringen stred mot Gustav III:s sista vilja och hade lösa planer på att störta Reuterholm. Revolutionsplanen gick i korthet ut på att med hjälp av ryska påtryckningar tvinga fram en regimförändring och tillsätta en ny regering där den ännu omyndige kronprinsen skulle ha inflytande.

Armfelt dömdes 1794 till döden av Svea hovrätt.

Armfelt dömdes 1794 till döden av Svea hovrätt. Då hade han dock redan satt sig i säkerhet i Kaluga i Ryssland, där han var landsförvisad 1794–1797. Armfelt bodde bland annat i Dresden och Berlin 1797–1799 och i hertigens av Kurland familj i Schlesien och Böhmen 1799–1802. Efter att Gustav IV Adolf blivit myndig kung benådades Armfeldt 1799 och hans karriär tog ny fart. Han blev Sveriges minister i Wien 1800–1802, militärkommendant över svenska Vorpommern och överbefälhavare vid Västra armén i kriget mot Frankrike 1804–1807. Han återkallades också som ledamot av Svenska Akademien 1805, men uteslöts ånyo efter landsförvisningen 1811. Armfelt utnämndes i mars 1808 till överbefälhavare över Västra armén och ledde infallet i Norge på våren och försommaren under dansk-svenska kriget 1808–1809. Trots segrar vid Lier och Mobekk slutade företaget snöpligt och han skildes i onåd från befälet i augusti 1808. Efter revolutionen i mars 1809 återfick han sitt befäl men entledigades redan i september ånyo från detta

Dansk-svenska kriget 1808–1809

Dansk-svenska kriget 1808–1809 var ett krig mellan Danmark-Norge och Sverige, som inleddes och utkämpades på grund av Danmark-Norges allians med Frankrike och Sveriges allians med Storbritannien under Napoleonkrigen. Varken Sverige eller Danmark-Norge önskade krig med sin nordiska granne, men påtryckningar från deras respektive allianser ledde till att Danmark-Norge förklarade Sverige krig den 14 mars 1808. Danmark-Norge gjorde misslyckade försök att återerövra de territorier som förlorades till Sverige under 1600-talet och Sverige gjorde ett försök att förvärva Norge genom en invasion. Fred slöts enligt status quo ante bellum den 10 december 1809.

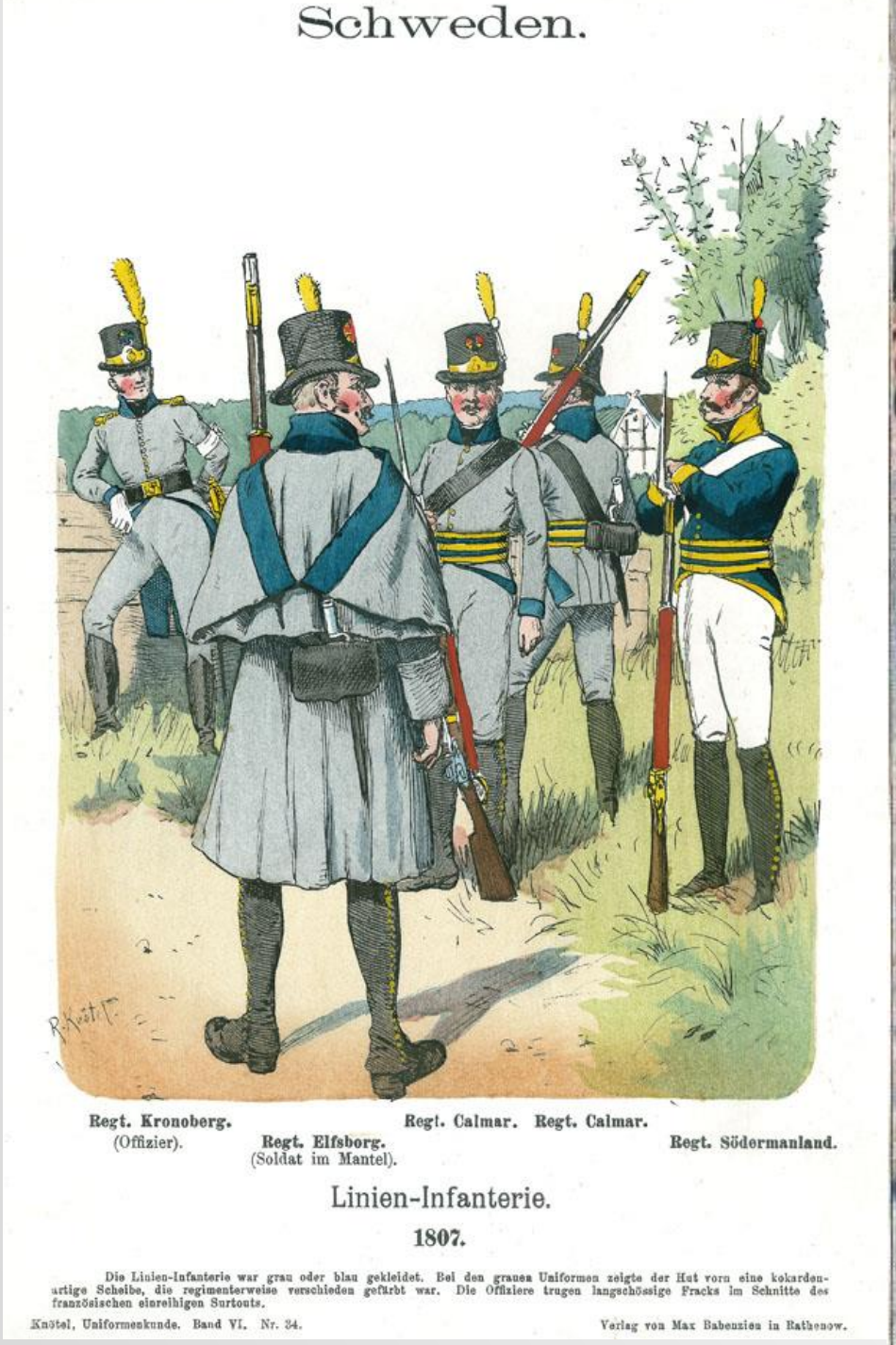

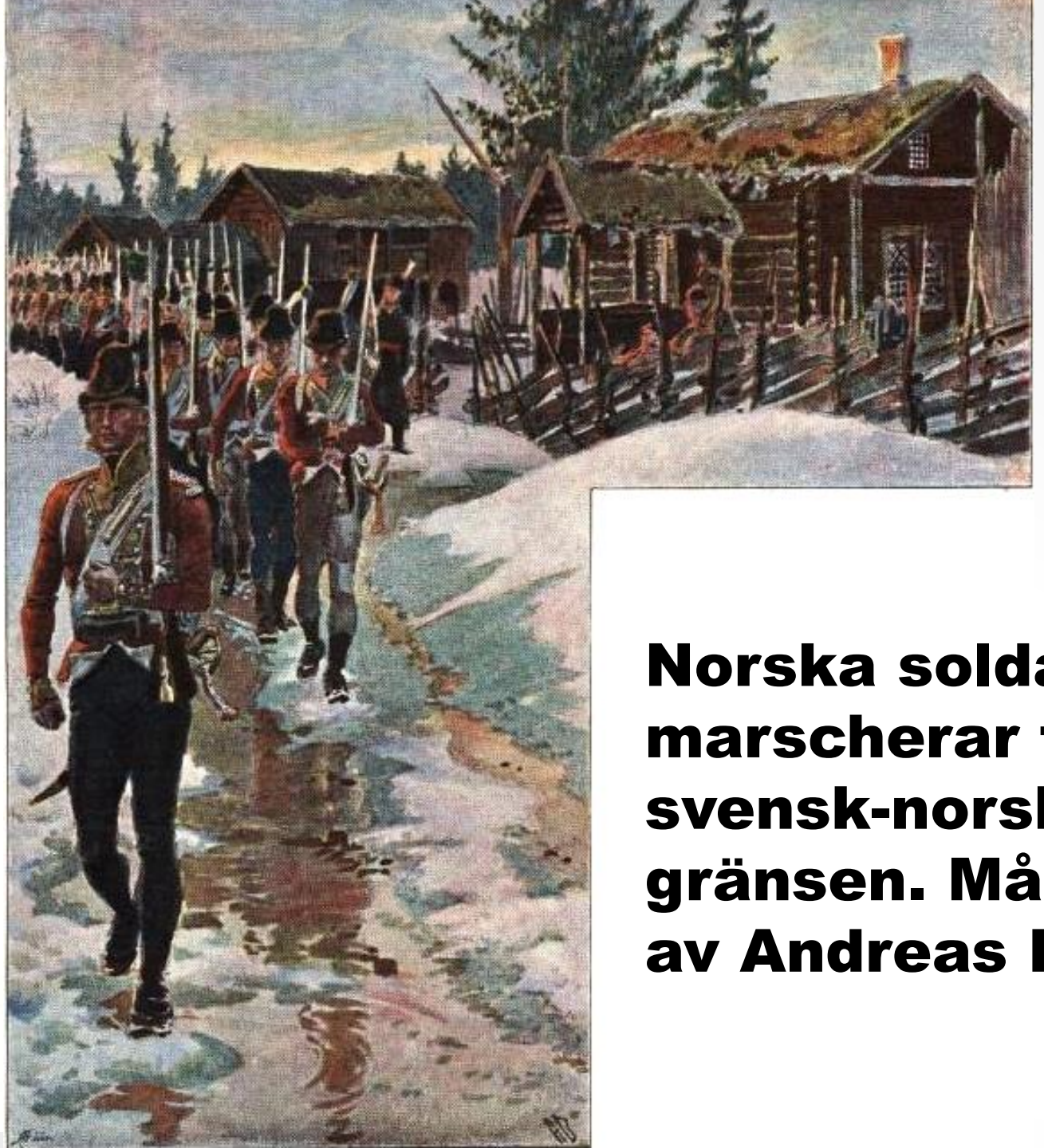

Norska soldater marscherar till den svensk-norska gränsen. Målning av Andreas Bloch.

Dansk-svenska kriget 1808–1809

Under det första koalitionskriget förblev Danmark-Norge och Sverige neutrala. Båda länderna syftade också till att följa denna utrikespolitik under andra koalitionskriget och hade under 1800, tillsammans med Preussen och Ryssland, bildat det andra förbundet av beväpnat neutratitet i syfte att skydda sin neutrala sjöfart mot den brittiska utrikespolitiken om oinskränkt jakt efter neutral sjöfart för franska smuggelgods. Förbundet skulle dock upplösas efter den brittiska flottans anfall mot Köpenhamn och Tsar Paul I:s död år 1801. Efter alliansens kollaps, och Danmark-Norges korta krig mot Storbritannien, fortsatte Sverige och Danmark med sin gemensamma neutralitetspolitik. År 1805 anslöt Sverige i kriget mot Frankrike, men efter det snabba franska fälttåget via nordvästra Tyskland och det preussisk-svenska nederlaget vid Lübeck, tvingades de svenska styrkorna att dra sig tillbaka till Svenska Pommern. Man inledde försök till fredsförhandlingar mellan Frankrike och Sverige, och under hösten 1806 erbjöd kejsar Napoleon I Norge till Sverige i utbyte mot svenska Pommern. Men förhandlingarna misslyckades, och i början av 1807 invaderade de franska styrkorna och slutligen ockuperade svenska Pommern.

Efter freden i Tilsit 1807

Efter freden i Tilsit 1807 fokuserade Frankrike och Storbritannien sina intressen mot Danmark. Napoleon ville inkludera det neutrala Danmark-Norge i kontinentalsystemet, medan Storbritannien fruktade att den danska flottan skulle falla i fransmännens händer. Storbritanniens anfall och efterföljande bombardemang av Köpenhamn ledde till erövringen och förintelsen av stora delar av den danska flottan och Danmarks val att ingå en allians med Napoleon. Alliansen mellan Danmark-Norge och Frankrike undertecknades i Fontainebleau den 31 oktober 1807. Avtalet angav vaga löften från fransmännen att de skulle hjälpa Danmark-Norge att återfå sin flotta, medan Danmark skulle förbinda sig i att delta i ett eventuellt krig mot Sverige ihop med Frankrike och Ryssland. Kronprins Fredrik av Danmark-Norge var ovillig att delta i ett krig mot Sverige, men beslutade sig för att förklara krig mot Sverige med målet att erövra de förläningar som man förlorat vid Frederna i Brömsebro och Roskilde.

SVERIGE SLOGS ÄVEN I FINLAND

Eftersom Sveriges uppmärksamhet låg på Finland och det finska kriget, skulle Danmark lättare kunna återta områdena, trodde man. Den 14 mars 1808 överlämnade den danske ministern i Stockholm krigsförklaringen till den svenska regeringen. Den svenske kungen, Gustav IV Adolf svarade då med att planera en invasion av Själland, för att förmå Danmark att sluta separatfred. Denna plan stannade dock på pappret och de svenska trupperna i Götaland placerades istället i en defensiv ställning, efter rykten om att Napoleon hade skickat förstärkningar till Danmark. Gustav IV Adolf godkände istället den plan som utarbetats av generalmajor Gustaf Mauritz Armfelt, på en invasion av Norge för att kompensera för en eventuell förlust av Finland. Den svenska armén räknade till totalt 23 000 man; 7 000 i Skåne under greve Johan Christopher Toll, 14 000 mot norska gränsen under Gustaf Mauritz Armfelt och 2 000 man i Norrland under överste Johan Bergenstråhle. Den svenska armén var ganska bra utrustad och soldaterna var vältränade, men under trycket från två fronter hade svenskarna mycket svårt att skicka trupper varhelst de behövdes som mest.

SVERIGE BESEGRADES AV RYSSLAND /FÖRLORADE DÅ FINLAND 1809

Den största krigsskådeplatsen låg i öster, där den ryska invasionen hotade Svenska Finland, men hotet från Danmark-Norge och Frankrike togs på allvar. Den svenska västra armén var uppdelad i två flyglar; den högra leddes av Armfelt och den vänstra leddes av överste (senare generalmajor) Vegesack.

Arméns högra flygel bestod dessutom av överste Carl Pontus Gahns "flygande kår" på cirka 650 man i Dalby, överste Leijonstedts första brigad på cirka 1 600 man i Eda, överste Schwerigs andra brigad på omkring 2 500 man i Töcksmark, överste Bror Cederströms tredje brigad på cirka 1750 man i Holmedal och överste Johan Adam Cronstedts fjärde brigad på cirka 1 700 man i området öster om Marker. Arméns vänstra flygel bestod huvudsakligen av en brigad i Strömstad, en i Töftedal och en i området mellan Göteborg och Uddevalla.

Den dansk-norska armén

Den dansk-norska armén räknade till 36 000 man. Den danska delen av fältarmén bestod av 14 650 man men bara 5 000 kunde användas för anfall mot svenskarna. Den norska armén hade förberetts för ett kommande krig med Sverige sedan hösten 1807, men eftersom de var tvungna att organisera kustskydd längs den långa norska kusten mot anfall från de brittiska krigsfartygen, som försökte stänga förbindelselinjerna mellan Norge och Danmark, var fältarmén i dåligt skick i slutet av februari 1808. Armén hade brist på vapen, bly, kläder, mat och många soldater ägde utrustningar som var nära 20 år gamla.

Den norska armén leddes av prins Kristian August av Augustenburg, som då var ordförande i den norska regeringens kommission, som hade upprättats när britterna inledde en blockad mellan Norge och Danmark 1807. Kristian August skulle senare under kriget också utses som Norges riksståthållare.

Den franska armén

Avgörande för krigsutgången var förmodligen att Napoleon I hade skickat förstärkningar till Danmark från bland annat Frankrike, Spanien och Nederländerna under ledning av marskalk Jean Baptiste Bernadotte (totalt ca 45 000 man, 12 500 fransmän, 14 000 spanjorer, 6 000 holländare och en dansk reservtrupp på 12 500 man), vilket skulle innebära att den dansk-franska styrkan bestod av ca 81 000 man. Ett krav från Frankrike att delta i kriget var just att armén skulle stå under franskt befäl.
Den 5 mars, flera dagar innan den danska regeringen beslutade att förklara krig mot Sverige, började Bernadotte, som då var fransk guvernör i Hamburg och övriga hansestäder, sin marsch mot Danmark med en koalitionsarmé på cirka 32 000 man. Men det verkar troligt att Napoleon vid den tiden inte var villig att låta sina trupper gå in i direkt aktion, för efter att Bernadotte slagit läger med stora delar av koalitionsarmén på Själland fick han ingen order om att fortsätta sin marsch mot de danska hamnarna. I mitten av april 1808 blev den dansk-franska invasionsplanen mot Sverige avblåst och uppmärksamheten riktades mot den svenska-norska gränsen.

Det svenska anfallet

Under slutet av mars råkade de norska och svenska utposterna längs gränsen sammandrabba med varandra vid ett flertal tillfällen, men de utspridda skärmytslingarna blev i slutänden fruktlösa. Den första stora händelsen skedde den 1 april 1808, då Johan Bergenstråhle tågade med sina 2 000 man in i Norge från Jämtland, men dennes armé tvingades dra sig tillbaka till Sundsvall utan att ha deltagit i strid. Under samma tid gick två kompanier på 235 man under major Gyllenskrepp över gränsen från Härjedalen mot Røros och deltog i en mindre skärmytsling mot en norsk fältvakt på 40 man från överste Bangs brigad vid Aursunden. Efter att fältvakterna och de norska utposterna på 140 man, som fältvakten var en del av, drog sig tillbaka till Røros inledde svenskarna en omfattande plundring i gränsområdet, i synnerhet i byn Brekken. Plundringen fortsatte tills att de av överste Bangs trupper som var närmast i området, en musketörbataljon på 600 man under major Sommerschild, gjorde ett motanfall och tvingade svenskarna tillbaka över gränsen.

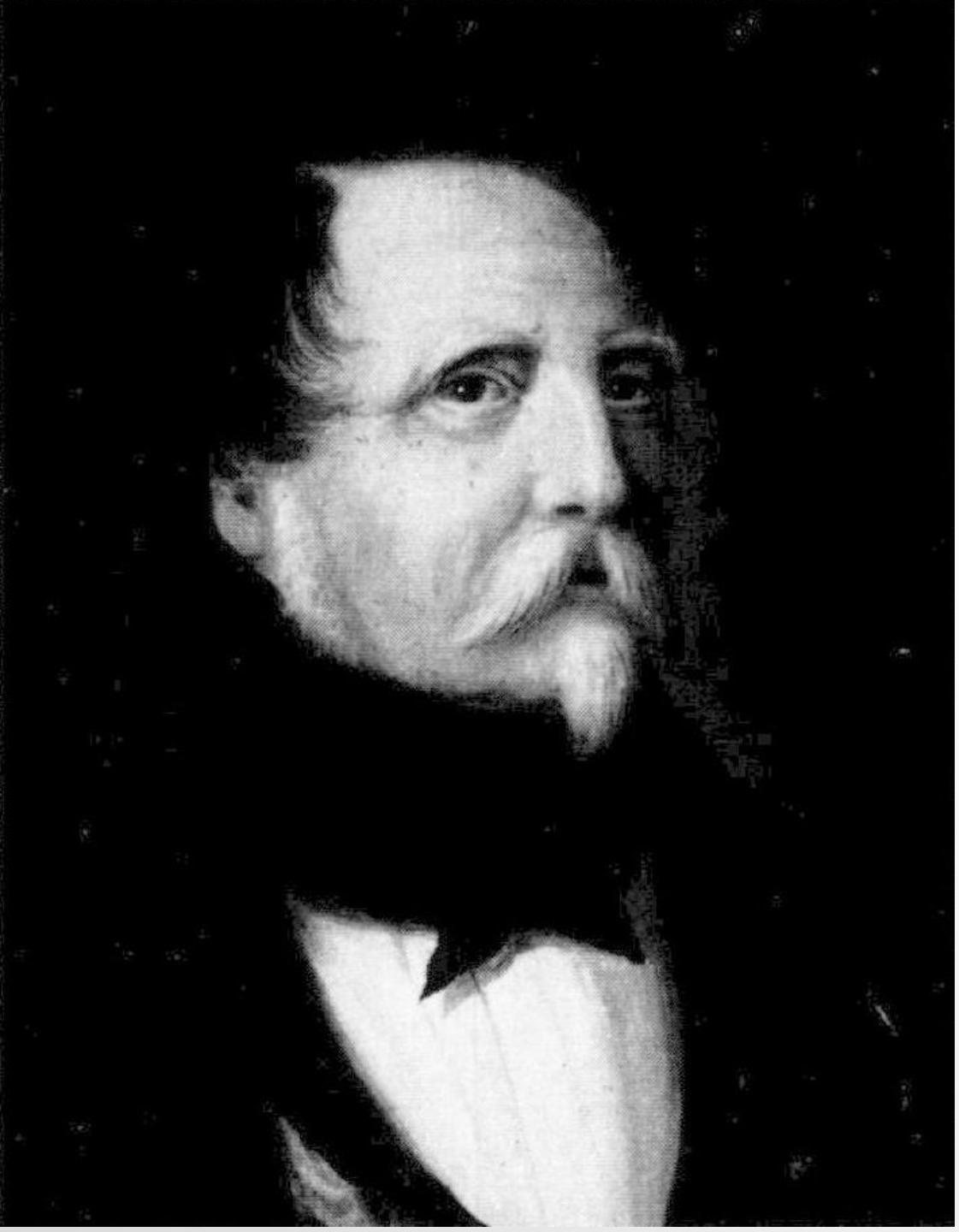

Axel Otto Mörner

Axel Otto Mörner, född 8 juni 1774 i Eksjö, död 20 oktober 1852, var en svensk greve, officer, statsråd och konstnär.

Mörner hade talang för gravyr och landskapsmålning. Han mottog Målar- och bildhuggarakademins medalj för måleri 1797. 1799 studerade han i Wien för Heinrich Friedrich Füger och Johann Baptist Lampi den äldre. Särskilt uppskattade blev Mörners romantiskt klassicerande landskapsmålningar. Som chef för Smålads lätta dragoner var Mörner bosatt på Breviks översteboställe, därifrån flyttade han 1842 till Skedhults gård. 1850 bosatte han sig i Eksjö, där han sedan bodde fram till sin död två år senare.

Rosendals slott på 1840-talet, Djurgården, Stockholm. Kung Karl XIV Johan, den första Bernadottekungen i Sverige, med uppvaktning.

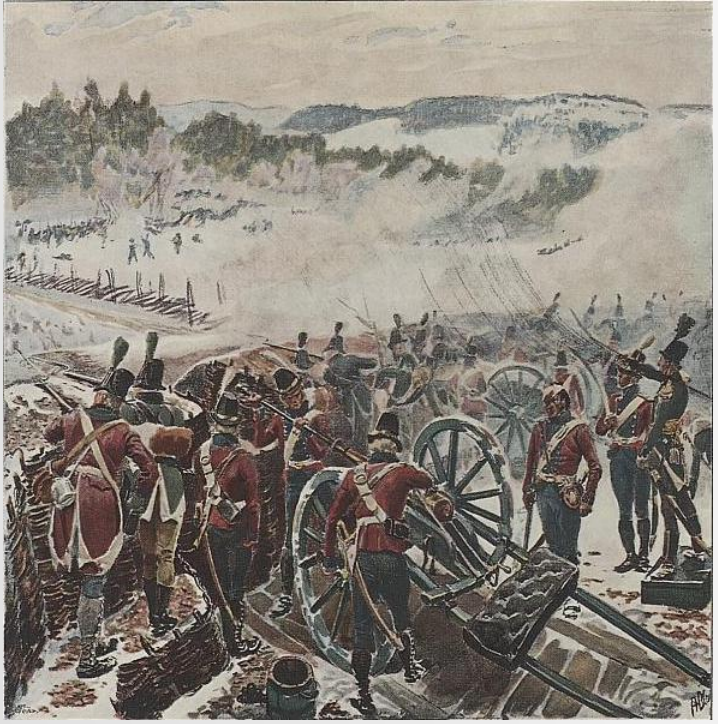

I gränsdistriktet i Eidskog började Armfelt sin marsch med cirka 1600 man från andra sidan gränsen i Eda mot Kongsvinger på kvällen den 15 april. Han fördrev de svaga gränsvakterna och fortsatte framåt mot Lier skans under loppet av flera dagar av utspridda skärmytslingar. De norska försvararna tvingades att dra sig tillbaka för att undvika att bli överflyglade av svenskarna.

Den 18 april ägde slaget vid Lier rum, cirka en mil söder om Kongsvinger. I slaget besegrade 1 000 svenska soldater en norsk armé bestående av 800–900 man under befäl av major Bernt Peter Kreutz. Efter denna seger förskansade de svenska trupperna sig i Lier och ryckte fram hela vägen till floden Glomma, men de riskerade inte att göra ett anfall mot Kongsvinger fästning, något som satte ett tillfälligt slut på den svenska offensiven. Kristian August blev bestört av nyheten om nederlaget vid Lier och att de svenska trupperna hade nått floden Glomma.

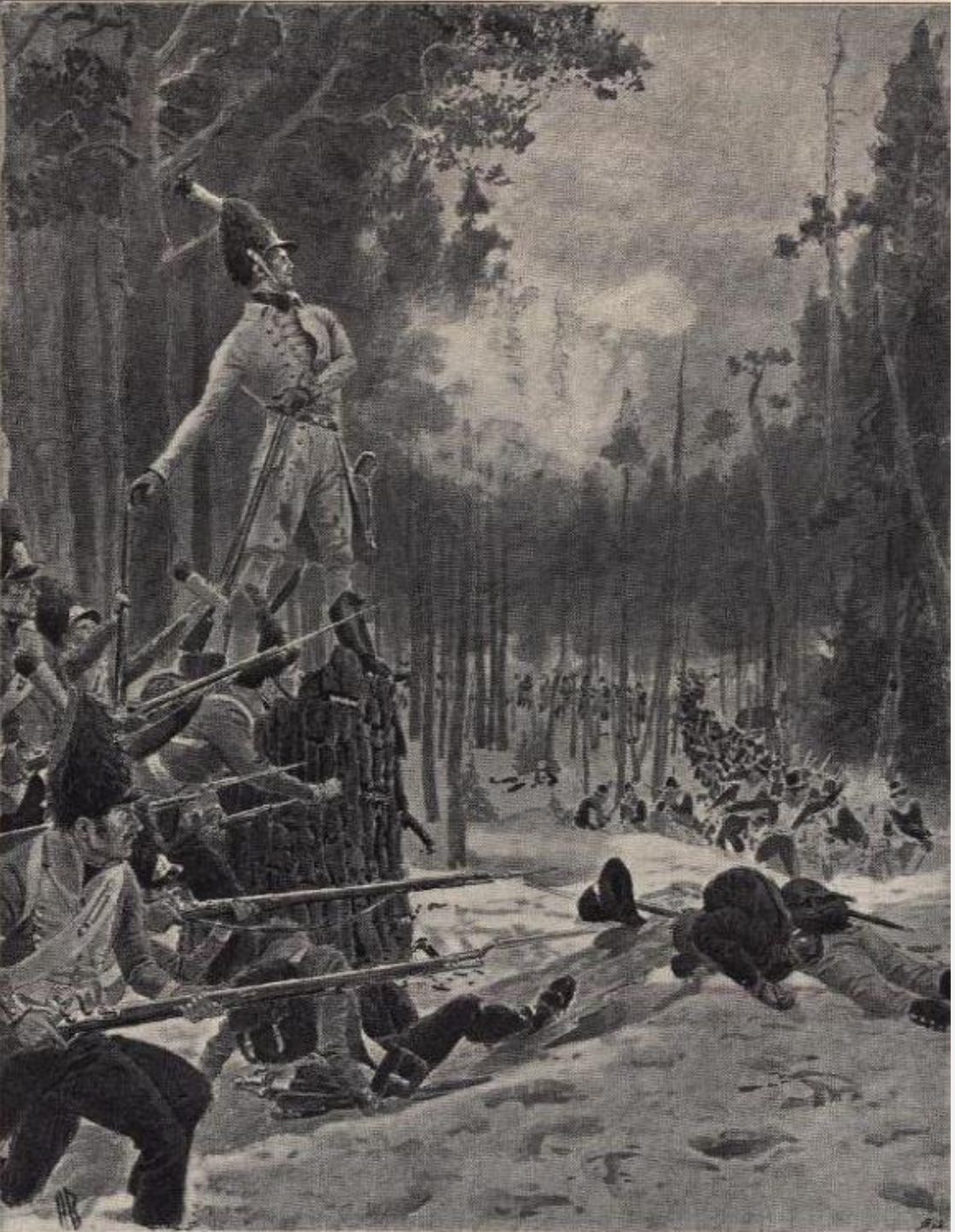

Slaget vid Trangen

Slaget vid Trangen var ett fältslag mellan svenska och norska trupper under kriget mellan Danmark-Norge och Sverige 1808–1809. Det utspelades den 25 april 1808 i passet Trangen vid orten Flisa i Hedmark fylke. Svenska trupper under befäl av överste Carl Pontus Gahn omringades och kapitulerade inför norska trupper under befäl av överste Bernhard Ditlef von Staffeldt. Gahn och omkring 450 av hans soldater togs till fånga av norrmännen. Efter den svenska motgången i slaget vid Skabukilen den 13 april,[3] lyckades svenskarna segra vid slaget vid Lier den 18 april.

Minnesmärken över slaget vid Trangen, en på slagfältet (vänster) och en vid Åsnes kyrka.

Slaget vid Trangen blev i norsk historia en händelse som gav upphov till heroiska berättelser. Särskilt mot slutet av 1800-talet framhölls Nikolai Peder Dreyers modiga insats, som bedömdes vara avgörande för den norska segern vid Trangen. Minnesmärken har också uppförts dels på platsen för slaget, dels vid kyrkan i Åsnes.

Striden vid Trangen anses dock inte varit av avgörande betydelse för kriget. Det var en svår motgång för Sverige, som dock ungefär vid samma tid segrade i skärgårdsslaget vid Strömstad

Minnesmärken över slaget vid Trangen, en på slagfältet (vänster) och en vid Åsnes kyrka.

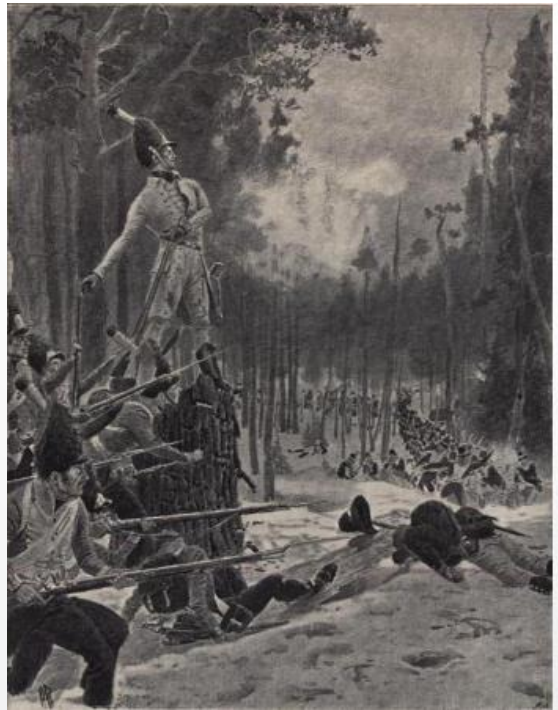

SLAGET VID TRANGEN

Slaget vid Trangen var ett fältslag mellan svenska och norska trupper under kriget mellan Danmark-Norge och Sverige 1808–1809. Det utspelades den 25 april 1808 i passet Trangen vid orten Flisa i Hedmark fylke. Svenska trupper under befäl av överste Carl Pontus Gahn omringades och kapitulerade inför norska trupper under befäl av överste Bernhard Ditlef von Staffeldt. Gahn och omkring 450 av hans soldater togs till fånga av norrmännen. Efter den svenska motgången i slaget vid Skabukilen den 13 april,[3] lyckades svenskarna segra vid slaget vid Lier den 18 april.